

Mentorin rooli on olla ihmettelijä

Rehtori tarvitsee työhönsä tukea

Saara Huovinen

Uudenkaupungin koulujen rehtoreita mentoroiva turkulainen Jyrki Välimäki kuvailee roolinsa olevan ihmettelijän rooli. Mentori kulkee koululla silmät ja korvat auki, kysellen, kyseenalaistaen ja uusia näkökulmia esiin ottaen.

Yhtenäiskoulun apulaisrehtori Virve Pihlava-Lahtinen aloitti mentorointiprosessin Välimäen kanssa viime vuoden lopulla.

-On hyvä välillä tarkastella kriittisesti, ovatko meidän toimintatapamme aidosti hyviä ja eteenpäin vieviä. Vieraat silmät kiinnittävät huomiota erilaisiin asioihin. Myös henkilökunta voi tuottaa vieraalle ihmiselle eri tavalla näkemystään ja näkökulmaansa, hän sanoo.

Pihlava-Lahtinen pitää esimerkiksi itse työssään

tärkeänä arvona kiireettömyyden tuntua. Hän toivoo, että häntä lähestyvä ihminen voisi kokea tulleen kuulluksi.

-Mutta näyttäytykö se lopulta todeksi vai valheeksi? Itse näkee oman työyhteisönsä aina tietyllä tavalla.

MENTORI JA mentoroitava ovat tavanneet toisensa toistaiseksi vasta kolme kertaa. Aluksi mukana on ollut myös yhtenäiskoulun rehtori Jukka Silvola, jonka kanssa on käyty läpi koulun yleisiä linjoja, tulevia muutoksia ja rehtoreiden keskinäistä työnjakoa.

-Mentoroinnissa on aina kaksi puolta. Toisena on työyhteisön ja koko koulun kehittämisen edesauttaminen ja toisena puhtaasti työnohjauksellinen puoli. Silloin tuen Virveä Virvenä. Paljon tulee puhuttua vahvuuksien hyödyntämisestä ihmisissä ja olosuhteissa,

Välimäki sanoo.

Välimäki jäi toissa vuonna eläkkeelle rehtorin virastaan turkulaisesta Vasaramäen koulusta lähes 30 vuoden jälkeen.

Mentorin työssä hän on päässyt jakamaan kokemustaan eteenpäin.

-On varmasti ihmisiä, jotka ajattelevat, että parasikin puhumaan. Mutta juuri virheistä olen oppinut eniten. Voin nostaa asioita esiin, jotta toiset pystyisivät välttämään karipaikkoja. Johtamisen - varsinkin muutos- ja kriisijohtamisen - merkitys korostuu tänä päivänä, ja johtajat kokevat tuen tarvetta.

Välimäki näkisi mentoroinnin hyvänä erityisesti murroskohdassa, kun vanha rehtori väistyy ja uusi tulee tilalle. Mentori voisi olla läsnä jo edellisen rehtorin aikaan, ja ottaa uuden vastaan.

-Ettei kävisi niin, että tämä astuu opettajainhuoneeseen väärällä jalalla pokat niskassa, sillä sen korjaaminen vie aikaa.

JOS KORONAA ei olisi, Vä-

limäkeä nähtäisiin mentoroitavalla koululla myös koulupäivien aikana. Hän kiinnittää huomiota erityisesti siihen, miten opettajat puhuvat keskenään ja miten lapset ja nuoret koulussa kohdataan.

-Oppitunnin päätyttyä kannattaa hypätä käytävään kohtaamaan ihmisiä. Silmä on valtava merkitys, hän sanoo.

Virheistä olen oppinut eniten.

Henkilöstöpalaveria mentori voi seurata silloinkin, kun sen joutuu tekemään etänä.

-Toisessa kunnassa osallistuin henkilöstöpalaveriin, jonka jälkeen kävimme sitä johtajan kanssa läpi. Palaverit ovat välillä kuin olisi vedetty mankelin läpi. Puhunko liikaa, liian vähän, oikeita vai vääriä asioita? Mentoroinnissa voi parhaimmillaan myös testailla, onko jokin ratkaisu hyvä, Välimäki sanoo.

Uki panostaa hyväksi havaittuun mentorointiin

Saara Huovinen

Uudessakaupungissa toteutettiin koko viime vuoden ajan rehtoreiden mentorointia Saarniston ja Lokalahden kouluissa osana vuodenvaihteessa päättynyttä Paraskouluhanketta.

Vaikka hankerahoitus päättyi, mentorointia jatketaan tänä vuonna myös muissa kouluissa.

-Rehtorin johtamistehtävä on erittäin vaativa. Hän toimii monella yhdyspinnalla omien alaistensa, opettajien, ohjaajien, huoltajien, oman esimiehensä, päättäjien, taloushallinnon ja monien muidenkin yhteistyökumppaneiden kanssa. Ajattelen, että rehtoreiden työhön pitää antaa kaikki se tuki mitä siihen vain saadaan, opetustoimenjohtaja Arja Kitola sanoo.

-Koulutukset ovat aina innostavia sillä hetkellä, mutta kun sieltä palataan takaisin ja iskee hektinen arki, opit usein unohtuvat. Kun kokenut mentori kulkee rinnalla pitkän aikaa, vaikuttavuus on tosi vahva.

MENTOROINTIA toteutetaan Uudessakaupungissa täydennyskoulutukseen tarkoitettulla rahoituksella. Sitä on jäänyt jäljelle, kun korona-ajan rajoitusten vuoksi koulutuksiin ei ole päässyt osallistumaan. Kitola

kertoo hakeneensa lisärahoitusta opetusministeriöstä, mutta päätöstä ei vielä ole tullut.

-Rahoitus on riittänyt tällä hetkellä kolmen rehtorin mentorointiin. Tämä on niin tärkeä kehitysprosessi, että toivon jokaisen kaupungin kahdeksasta rehtorista voivan käydä sen vuorollansa läpi.

Kitolan mielestä on oleellista, että mentoroinnista vastaa yksi ja sama ihminen.

-Olen itsekin kouluttaja ja työnohjaaja, ja hämmästyin, millaisella hyvällä valmistautumisella ja syvällisellä otteella Jyrki Välimäki lähti liikkeelle. Hän haastattelee opettajia, käy seuraamassa oppitunteja ja tutustuu syvällisesti joka kouluun. Hän osallistaa myös opettajat ja muun henkilökunnan, sillä rehtori ei työskentele koulussa tyhjiössä.

KITOLA ON ollut itsekin prosessissa alusta asti mukana. Mentorointihankkeen oheistuotteena myös hän saa tahon, jonka kanssa pohtii omaa johtamistyötään.

-Olen saamassa henkilön, joka tuntee tasapuolisesti meidän kaikki koulut. Hän pysyy toimimaan myös minun mentorinani ja sparraajana, kun tarvitsen ajatustenvaihtoa koko Uudenkaupungin opetustoimen näkökulmasta, hän kiittelee.

